

Risale-i Nur: “Beşer zulmeder, kader adalet eder” sırrı

Risale-i Nur'da da yerini alan ve ispat edilen “Beşer zulmeder, kader adalet eder.” sözü çok manidârdır. Çünkü “Başa gelen zulümlerde iki cihet var ve iki hüküm vardır: Biri insanın, biri kader-i İlâhînin. Aynı hâdisede insan zulmeder, fakat kader âdildir, adâlet eder.”¹ Evet “Beşer, zâhirî esbaba bakar; bazan yanlış eder, zulmeder. Fakat kader, başka noktalara bakar, adalet eder.”²

Pekâlâ, beşerin zulmü içerisinde kader nasıl adalet eder? Bunu nasıl anlayabiliriz?

El-cevap: “Bir hâdisede hem insan eli, hem kader müdâhalesi olduğundan, insan zahirî sebebe bakıp bazen haksız hükmedip zulmeder. Kader; o musîbetin gizli sebebine baktığı için adalet eder.”³ Bu noktayı Bediüzzaman Hazretleri, Kader Risalesi'nde şöyle bir temsille akla yaklaştırmıştır. “Meselâ, hâkim seni sirkatle (hırsızlıkla) mahkûm edip, hapsetti. Hâlbuki, sen sârik (hırsız) değilsin; fakat, kimse bilmez gizli bir katlin var. İşte, kader-i İlâhî dahi seni o hapisle mahkûm etmiş. Fakat, kader, o gizli katlin için mahkûm edip adalet etmiş; hâkim ise, sen ondan masum olduğun sirkate binaen mahkûm ettiği için zulmetmiştir.”⁴ Demek ki kader zahiri değil, gizli kusurlar veya gayretullaha dokunan fiiller için musîbet verebilir. Bu hâl kader cihetiyle mahz-ı adalettir. Ancak beşer kaderdeki hakikî kusura binâen değil, zahiri başka sebeplere binaen hükmettiği için bazen zulmeder.

Görüldüğü üzere başa gelen musîbet ve hadiselerde çok ince kaderî noktalar var. “Kader-i İlâhî netice ve meyveler itibarıyla şerden ve çirkinlikten münezzehtir; öyle de, illet ve sebep itibarıyla dahi zulümden ve kubahtan mukaddestir. Çünkü, kader hakikî illetlere (sebeplere) bakar, adalet eder; insanlar, zahirî gördükleri illetlere (sebeplere) hükümlerini bina eder, kaderin aynı adaletinde zulme düşerler.”⁵

Zahiri musîbetlerde ve şerlerde meselenin iki cihetini birden düşünmek ve görmek gerekir. Yoksa zulme ortak olunmuş olur. Bilindiği üzere zalimler için çok şiddetli tehdid-i azim vardır. “Zâlimlerin hakkı şüphesiz ki pek acı bir azaptır.”⁶ Ve “Zulmedenlere en küçük bir meyil göstermeyin; yoksa Cehennem ateşi size de dokunur.”⁷

Hutuvat-ı Sitte'de Birinci Desiseyi bu noktadan iyi düşünmek ve içtimâî hayata o cihetten bakmak gerekir. İngilizlerin İstanbul'u işgali hengâmında milleti aldatmak için ileri sürdüğü aldatmalarından ilki şöyledir. Der veya dedirir: “Siz kendiniz de dersiniz ki; musîbete müstehak oldunuz. Kader zalim değil, adalet eder. Öyle ise size karşı muameleme razı

Hutuvat-ı Sitte birinci desisede ruh-u gaddar sıfatına lâayık ruh-u menhus ya bizzat kendisi veya başkalarına ve halka vesvese verir. Onları aldatır, haksız muamelesini haklı gösterip kendini meşrûlaştırmaya çalışır. Halbuki bu bir aldatma ve aldanmadır. Gerekçesi zahiren gayet makul ve kabul edilebilir bir vaziyettedir. Ancak hakikat kesinlikle O’nun verdiği vesvese gibi değildir. Bediüzzaman Hazretleri bu desiseye karşı Kur’ânî bir duruş sergiler ve kıyamete kadar tatbik edilecek bir ölçü verir. Şöyle ki; “Şu vesveseye karşı demeliyiz: Kader-i İlâhî isyanımız için musîbet verir. Ona rızadâde olmak, o gûnahtan tevbe demektir. Sen ey melun! Gûnahımız için değil, İslâmiyetimiz için zulmettin ve ediyorsun. Ona rıza veya ihtiyarla inkıyad etmek—neûzü billâh—İslâmiyetten nedamet ve yüz çevirmek demektir. Evet aynı şeyi—hem musîbettir—Allah verir, adalet eder. Çünkü gûnahımıza, şerrimize zecren ondan vazgeçirmek için verir. O şeyi aynı zamanda beşer verir, zulmeder. Çünkü, başka sebebe binaen ceza verir. Nasıl ki düşman-ı İslâm, aynı şeyi bize icra ediyor. Çünkü Müslümanız.”9

Beşer eliyle gelen musîbet ve zulûmlerde hem beşerin baktığı zahiri sebebe, hem de kader cihetindeki hakikî sebebe birlikte bakmalıyız. Çünkü zalim, insanın kaderdeki kusurlarına binaen zulmetmiyor; kendi nefsi ve dünyevî çıkarı ve gayesi cihetiyle zulmediyor olabilir. Eğer o musîbete kader fetva vermiş ise, insan kaderden gelen musîbet oklarına karşı tevbe ve nedamet etmeli ve o kusurdan vazgeçmek için musîbeti bir fırsat bilmelidir. Ancak beşerden gelen zulme de razı olmamalıdır.

Elhasıl: Kul başına gelen musîbetlerin kader cihetini şu şekilde düşünmelidir: “Dinî olmayan musîbetler, hakikat noktasında musîbet değildirler. Bir kısmı ihtar-ı Rahmânîdir. Nasıl ki çoban, gayrın tarlasına tecavüz eden koyunlarına taş atıp, onlar o taştan hissederler ki, zararlı işten kurtarmak için bir ihtardır, memnunâne dönerler. Öyle de, çok zâhirî musîbetler var ki, İlâhî birer ihtar, birer ikazdır. Ve bir kısmı keffâretü’z-zünubdur. Ve bir kısmı, gafleti dağıtıp, beşerî olan aczini ve zaafını bildirerek bir nevi huzur vermektir.”10 Öyleyse “Bu meselemizde, insanın zulmünden ziyade, kaderin adâleti ve hikmet-i İlâhiyenin sırrını düşünmeliyiz.”11

Dipnotlar:

- 1- Lem’alar, 2013, s. 643.
- 2- Kastamonu Lâhikası, 2013, s. 385.
- 3- Kastamonu Lâhikası, 2013, s. 272.
- 4- Sözler, 2013, s. 754.
- 5- Sözler, 2013, s. 754.
- 6- İbrahim Sûresi, 14:22.
- 7- Hûd Sûresi, 11:113.
- 8- Eski Said Dönemi Eserleri (Hutuvat-ı Sitte), 2013, s. 450.
- 9- Eski Said Dönemi Eserleri (Hutuvat-ı Sitte), 2013, s. 450.
- 10- Lem’alar, 2013, s. 27.
- 11- Lem’alar, 2013, s. 643.